

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2023

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2023 (RP 325/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets samtliga delegationer enligt sakinhåll.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att anslagen ökas med 2,1 miljarder euro och att de egentliga inkomsterna sänks med 6 miljoner euro netto. Kalkylen över skatteinkomster sänks med 45 miljoner euro, vilket närmast beror på sänkningen av överlåtelseskatten (-139 miljoner euro) och höjningen av källskatten på ränteinkomster (94 miljoner euro). Dessutom föreslås det att kalkylen över inkomster av blandad natur höjs med sammanlagt 39 miljoner euro, vilket i huvudsak beror på de räntegottgörelser och inkomster av skyddsåtgärder som inflyter av Finlands Exportkredit Ab:s ränteutjämningsverksamhet i fråga om export- och fartygskrediter.

De största utgiftsökningarna föreslås för finansministeriets förvaltningsområde för stärkande av finansieringen av välfärdsområdena (500 miljoner euro), för täckande av kostnaderna för den temporära retroaktiva elpriskompensationen till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (388 miljoner euro) samt för betalning av temporära kostnadsstöd för jordbruket och vattenbruket inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (96 miljoner euro).

Utskottet ser det också som behövt att försvarsförvaltningens anslag höjs med cirka 43 miljoner euro och att det godkänns en höjning av beställningsfullmakten för försvarsmaktens materiella utveckling 2023 (PVKEH 2023) med cirka 702 miljoner euro, varav utgifterna fördelar sig mellan 2023 och 2027. Tilläggen ersätter material som levererats till Ukraina.

Det är också viktigt att det anvisas tilläggsresurser för understöd som främjar jämlikheten i utbildningen inom förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken (20 miljoner euro), liksom också för förebyggande och bekämpning av ungdomsbrottslighet (19 miljoner euro).

Betänkande FiUB 46/2022 rd **Perustelut**

För att trygga landskapens flygförbindelser föreslås ett tillägg på 17 miljoner euro, vilket gör det möjligt att förlänga den nuvarande avtalsperioden, som går ut den 30 juli 2023, till den 28 april 2024. För att stödja informationsförmedling och nyhetspublikationer föreslås ett statsunderstöd på 7 miljoner euro. Syftet med statsunderstödet är att stödja den heltäckande informationsförmedling som är viktig med tanke på demokratin samt att stödja produktionen av tillförlitliga nyhetspublikationer. Målet är att utveckla det journalistiska arbetet så att det inte längre finns behov av stöd.

Det föreslås att Forststyrelsens grundkapital sänks med sammanlagt cirka 6,5 miljoner euro till följd av att i huvudsak cirka 30 000 hektar i balansräkningen överförs från användningen av affärsverksamhet till skyddsändamål. Det beräknas försämra Forststyrelsens årliga resultat med cirka 0,4 miljoner euro.

Regeringen föreslår också att fullmakten att uppta lån höjs från 150 miljarder euro till 170 miljarder euro. Maximibeloppet för kortfristiga lån, som ingår i beloppet, föreslås bli höjt från 25 miljarder euro till 29 miljarder euro. För statens skuldskötselutgifter föreslås ett tillägg på 1 073 miljoner euro med antagandet att räntenivån för både korta och långa perioder är 2,9 procent. Ränteutgifterna för statsskulden stiger således till cirka 2 586 miljoner euro 2023.

Finansutskottet stryker budgetkonsekvenserna av de lagförslag som inte behandlats i riksdagen och som hänför sig till budgetpropositionen (RP 132/2022 rd och RP 133/2022 rd), sammanlagt 4,676 miljoner euro. Dessutom ökar utskottet budgeten med 5 miljoner euro, eftersom riksdagen har godkänt en ändring av proposition RP 175/2022 rd (RSv 288/2022 rd — AjUB 25/2022 rd), som ökar statens utgifter med detta belopp. Till följd av detta tillägg överskrider tilläggsbudgeten propositionen med 324 000 euro och ramarna för statsfinanserna för 2023 överskrider med 274 000 euro.

Tilläggsbudgetpropositionen för 2023 ökar statens behov av nettoupplåning med 2,1 miljard euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 10,4 miljarder euro år 2023. Den budgeterade statsskulden beräknas 2023 uppgå till knappt 158 miljarder euro, vilket motsvarar cirka 56 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Betänkande FiUB 46/2022 rd

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Migration

01. Migrationsverkets och statliga förläggningars omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Under momentet föreslås en anslagsökning med 110 000 euro som hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (RP 132/2022 rd). Utskottet stryker anslaget ur tilläggsbudgeten, eftersom ärendet inte blir behandlat i riksdagen.

Momentet får följande lydelse:

(Utesl.)

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Statistikväsendet, den ekonomiska forskningen och registerförvaltningen

03. Omkostnader för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (reservationsanslag 2 år)

Utskottet minskar momentet med 4 566 000 euro, eftersom propositionerna med förslag till lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och certifikattjänster vid myndigheten för digitalisering och befolkningsdata med mera (RP 132/2022 rd) och lagstiftning om digital identitet (RP 133/2022 rd) inte slutförs i riksdagen och lagförslagen inte blir godkända.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 566 000 euro.

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Huvudtitel 28

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

Under moment 28.89.31 föreslås ett anslag på 155,6 miljoner euro, varav 150 miljoner euro anvisas för skötseln av välfärdsområdenas lagstadgade uppgifter. Det är fråga om en partiell tidigareläggning av den finansieringspost som betalas i januari 2024. Förändringen är kostnadsneutral med tanke på statsfinanserna, eftersom den korrigeringspost som betalas nästa januari och beräknas utifrån bokslutsuppgifterna för 2022 minskar på motsvarande sätt med 150 miljoner euro. Syftet med ändringen är att stödja områdenas verksamhet så att de inte under 2023 blir tvungna att ty sig till kortfristig upplåning eller vidta anpassningsåtgärder som är oönskvärda med tanke på verksamheten som helhet.

Under moment 28.89.33 föreslås dessutom ett anslag på 350 miljoner euro som är avsett som understöd för de tillfälliga kostnader som föranleds av att social- och hälsovårdsreformen inleds samt för stabilisering och utveckling av verksamheten. Anslaget kan inte användas direkt för välfärdsområdenas lagstadgade uppgifter, men det ger möjlighet att finansiera kostnaderna för inledandet av verksamheten, varvid mer än tidigare av den allmänna finansiering som anvisats för lagstadgade uppgifter kan anvisas bland annat för avveckling av vårdköerna. Inte heller denna stödform höjer permanent nivån på den statliga finansieringen av välfärdsområdena, eftersom finansieringen i enlighet med 5 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) dras av från de driftkostnader som ligger till grund för statens finansiering med allmän täckning.

Utskottet välkomnar propositionen och konstaterar att en lyckad inledning av områdena är viktigt inte bara för att tjänsterna ska fungera utan också för de offentliga finanserna. Det är bland annat viktigt att datasystemen i regionerna blir fungerande helheter som stöder och främjar ordnandet av tjänsterna.

Samtidigt är det viktigt att säkerställa att tilläggsfinansieringen indirekt främjar avvecklingen av vårdköerna, eftersom vårdköerna och serviceskulden har ökat inom många sektorer inom social- och hälsovården. Det är svårt att utifrån tillgängliga uppgifter uppskatta storleken på vård-, service- och rehabiliteringsskulden i euro, men enligt en mycket grov uppskattning som social- och hälsovårdsministeriet gjorde i november 2022 uppgår vård- och serviceskulden till sammanlagt mellan 793 och 1 133 miljoner euro. Med beaktande av tilläggsfinansieringen enligt Finlands program för hållbar tillväxt (256 miljoner euro) uppgår vården och behovet av tilläggsresurser för att åtgärda serviceskulden enligt uppskattning till mellan 537 och 878 miljoner euro.

Utskottet anser det vara ytterst viktigt att välfärdsområdena konkret främjar tillgången till vård och säkerställer att också tjänsternas produktivitet förbättras. Det är nödvändigt att målmedvetet avveckla vårdköerna också för att bereda sig på en skärpning av vårdgarantin för primärvården. Lagstiftningen om den träder i kraft stegvis den 1 september 2023.

Behov av att utveckla intensivvården för barn

Utskottet fäster allvarlig uppmärksamhet vid akuta problem inom intensivvården av barn. Intensivvård av barn har inte kunnat erbjudas i tillräcklig utsträckning, vilket innebär att bland annat hjärtoperationer för barn inte har kunnat genomföras som planerat och det har uppstått långa köer

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Huvudtitel 29

till hjärtkirurgi. Bakom detta ligger i synnerhet bristen på vårdpersonal som specialiserat sig på intensivvård av barn.

Enligt uppgift har man försökt finna lösningar på situationen i en arbetsgrupp utifrån vars förslag man har planerat och delvis redan inlett utvecklingsåtgärder för att utveckla intensivvården för barn och arbetsfördelningen. Kostnadseffekterna av de åtgärder som arbetsgruppen föreslår är något under 5 miljoner euro, bland annat på grund av justering av personalens löner och ökningen av vårdkapaciteten.

Utskottet konstaterar att intensivvården av barn är en lagstadgad uppgift för regionerna och HUS-sammanslutningen, som inte kan finansieras med statsunderstöd, utan verksamheten finansieras med finansiering med allmän täckning enligt finansieringslagen och fakturering mellan välfärdsområdena. Därför är det viktigt att man i den allmänna finansieringen i fortsättningen beaktar förändringar i arbetssätten inom intensivvården av barn och de avsevärt ökade kostnaderna. Dessutom bör social- och hälsovårdsministeriet se till att de utvecklingsåtgärder som finansieras separerat framskrider snabbt och riktas så att de faktiskt ökar tillgången till intensivvård för barn.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning och fritt bildningsarbete

20. Gemensamma utgifter för grundläggande utbildning, småbarnspedagogik och fritt bildningsarbete (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 23,5 miljoner euro, varav 20 miljoner euro anvisas för understöd som främjar jämlikhet i utbildningen.

Utskottet välkomnar anslagsökningen och konstaterar att det i budgeten för innevarande år ingår ett anslag på 15,2 miljoner euro för åtgärder som främjar jämlikheten i utbildningen inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. När också anslag som sparats in från tidigare år står till förfogande, kan det nu anvisas sammanlagt cirka 66 miljoner euro för att främja utbildningsmässig jämlikhet och likabehandling inom förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen och småbarnspedagogiken.

Trots ökningen minskar jämställdhetsfinansieringen jämfört med 2022, eftersom det treåriga utvecklingsprogrammet Utbildning för alla och den tidsbundna finansiering som hänför sig till det har avslutats under innevarande valperiod. För åtgärder som främjar jämlikheten i utbildningen inom småbarnspedagogiken samt förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen har det under 2020–2022 beviljats specialunderstöd till ett belopp av sammanlagt cirka 241 miljoner euro, varvid cirka 80 miljoner euro årligen har kunnat delas ut.

Betänkande FiUB 46/2022 rd **Huvudtitel 32**

Utskottet betonar vikten av understöd som förbättrar jämlikheten i utbildningen, eftersom skillnaderna i inläring har ökat och inlärningsresultaten har försämrats. På skolnivå syns förändringen så att resultaten i de svagare skolorna blir allt svagare. Enligt erhållen utredning har behovsbaserad finansiering visat sig vara ett fungerande och verkningsfullt sätt att stärka jämlikheten i utbildningen.

Det är viktigt att specialunderstödet för åtgärder som främjar jämlikhet och likabehandling i utbildningen permanentas genom den lagändring (lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, 489/2022) som trädde i kraft vid ingången av 2023. Understöd kan nu beviljas för fyra år i sänder, vilket ökar finansieringens långsiktighet och förutsägbarhet. Enligt 44 a § i ovan nämnda lag kan specialunderstöd som avses i lagen beviljas inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten.

Utskottet hänvisar till sitt betänkande om budgeten för 2023 (FiUB 37/2022 rd) och betonar också i detta sammanhang att det är viktigt att permanent höja statsunderstödet för åtgärder som främjar jämlikhet till en högre nivå än för närvarande. Det är också viktigt att verksamhetens genomsnitt utvärderas regelbundet.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

03. Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Utskottet anser det vara viktigt att de stora strukturella reformerna inte försämrar de regionala aktörernas förutsättningar att sköta de uppgifter som de har enligt lagstiftningen. Utskottet lyfter fram reformen av arbetskrafts- och företagstjänsterna (RP 207/2022 rd), där ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice ska överföras från arbets- och näringsbyråerna till kommunerna från och med den 1 januari 2025. Finansieringen av reformen riktas till kommunerna utifrån den finansieringsmodell och de fastställda kriterier som föreslås i propositionen. Enligt preliminära bedömningar varierar de kalkylerade nettoförändringarna kommunvis från +39 euro till -141 euro per invånare. Granskat per välfärdsområde blir nettoeffekten positiv i alla välfärdsområden i Nyland och Helsingfors samt i Egentliga Tavastland, Birkaland och Österbotten. De största negativa konsekvenserna av reformen gäller välfärdsområdena i Kajaland (-58 euro/invånare), Mellersta Finland (-31 euro/invånare), Kymmenedalen (-29 euro/invånare) och Norra Karelen (-29 euro/invånare). Utskottet betonar att områdena för reformen är optimala med tanke på sysselsättningen. Utskottet noterar att en otillräcklig finansiering kan utgöra en risk för att målen för reformen inte nås. Utskottet delar arbetslivs- och jämställdhetsutskottets (AjUB 26/2022 rd), förvaltningsutskottets (FvUU 36/2022 rd) och ekonomiutskottets (EkUU 61/2022 rd) oro över den regionala jämlikheten i finansieringsmodellen och anser det vara viktigt att man noga följer hur kriterierna för finansieringen fungerar och hur finansieringen riktas. Utskottet ser det som viktigt att

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Huvudtitel 32

säkerställa att man snabbt kan reagera på problem vid plötsliga regionala strukturförändringar genom att trygga en flexibel finansiering.

30. Sysselsättning och företagsamhet

51. Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år)

Anslaget under momentet föreslås minska med 5 miljoner euro, vilket sammanhänger med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och vissa lagar som har samband med den och förslag till lag om upphävande av lagen om sociala företag (RP 175/2022 rd). Enligt propositionen ska lönesubventionen till organisationer som bedriver omfattande ekonomisk verksamhet begränsas så att de kan få 100 procents stöd till ett belopp av högst 200 000 euro under tre skatteår.

Riksdagen godkände dock lagförslaget enligt arbetslivs- och jämställdhetsutskottets betänkande, varvid lönesubventionen på 100 procent förblir oförändrad till denna del (RSv 288/2022 rd — AjUB 25/2022 rd).

Utskottet ökar momentet med 5 000 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Momentet minskas med 2 137 000 euro.

(Stycke 2 och 3 som i RP 325/2022 rd)

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Utskottet föreslår att momentet ökas med 324 000 euro för nettouplåning till nominellt värde.

Ökningen beror på de ändringar som utskottet har föreslagit på utgiftsmoment 26.40.01, 28.30.03 och 32.30.51.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet antecknas ett tillägg på 2 127 305 000 euro.

Betänkande FiUB 46/2022 rd

Samtycke

(Som i RP 325/2022 rd)

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ökas anslagen med 2 121 023 000 euro, minskas inkomsterna (utan netto-upplåning och skuldhantering) med 5 958 000 euro och ökas nettoupplåningen och skuldhanteringen med 2 126 981 000 euro.

Utskottet ökar anslagen med 324 000 euro. Ett motsvarande tillägg har gjorts i inkomstposterna under moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgeten 83 461 731 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2023 i proposition RP 325/2021 rd med ändringarna ovan.

Riksdagen beslutar att tilläggsbudgeten för 2023 tillämpas från och med den 8 mars 2023.

Helsingfors 24.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv (delvis)
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela ps
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf

Betänkande FiUB 46/2022 rd

medlem Iiris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Toimi Kankaanniemi saf
ersättare Anneli Kiljunen sd
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv (delvis)
ersättare Janne Sankelo saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila
revisionsråd Arto Mäkelä
utskottsråd Tarja Järvinen.

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 1/saf

Reservation 1/saf

Allmän motivering

På grund av flera på varandra följande kriser och den sittande regeringens penninganvändning, som bedömts som slapp, har hållbarheten i de offentliga finanserna blivit ett centralt valtema. Det råder bred enighet mellan partierna om att det på grund av den finska statens skuldållbarhet och krisbuffertar är nödvändigt att balansera ekonomin antingen genom utgiftsnedskärningar, skattehöjningar eller tillväxtproduktiva investeringar.

Alla metoder har sina egna problem. Utgiftsnedskärningar innebär ofta smärtsamma försämringar av förmånerna eller servicenivån. Skattehöjningarna minskar i sin tur hushållens köpkraft, höjer prisnivån och försvagar vårt lands konkurrenskraft. I och med den kraftiga inflationen har hushållens köpkraft försvagats. Finlands exportkonkurrenskraft måste hållas på en god nivå. Det är dock ytterst viktigt att upprätthålla lönernas köpkraft under den kommande regeringsperioden. En möjlighet kan vara att arbetsinkomstavrdraget för medelinkomsttagarnas del höjs så att avdragsbeloppet binds till en ökning av sysselsättningsgraden eller någon annan faktor.

Att skapa tillväxt låter som en lockande lösning, men det är inte lätt. Medlen för att accelerera den ekonomiska tillväxten är antingen nedskärningar av objekt som inte påverkar den ekonomiska tillväxten och tillväxtfrämjande strukturreformer eller alternativt investeringar i till exempel forskning, produktutveckling och utbildning. Tyvärr råder det oklarhet om hurdana investeringar som skulle kunna generera mer hållbar ekonomisk tillväxt än vad som i sista hand går åt till investeringar med skuldpengar.

Investeringar i energi-, klimat- och forsknings- och utvecklingsverksamhet anses för närvarande i stor utsträckning vara både nödvändiga och ekonomiskt lönsamma investeringar. Detta konsensusänkande innebär en rad risker. Tyvärr är diskussionen om dessa risker obetydlig eller till och med obefintlig. Även om Finland skulle få en konkurrensfördel i sin pionjärroll i förhållande till andra länder, finns det risk för att investeringarna ändå riktas fel och inte är lönsamma. Alternativt hittar vi på något som kan kommersialiseras, men andra länder tar lärdom av våra innovationer och kopierar bästa praxis åt sig själva utan att Finland drar nytta av sina satsningar och sitt pionjärskap ekonomiskt.

Vi ser att den valda nationella strategin är full av risker som man inte vill diskutera i samhället. En av de mest kända strategiböckerna för företagsstyrning under 2000-talet är Strategi för den blå oceanen, som syftar till att lotsa ett företag till en ny marknad där det inte finns konkurrens. Det verkar som om vi föreställer oss att vi följer denna strategi genom att försöka lotsa hela Finland till ett blått hav utan konkurrens. Men faktum är att vi i själva verket kommer att fortsätta att försöka göra exakt samma varor till högre kostnad och fortsätta att försöka sälja dem till samma köpare. Med andra ord anser vi att den globala konkurrensen och Finlands strängare utsläppsminskningsmål de facto försvagar vår konkurrenskraft och att vi inte kan uppnå större marknadsandelar, eftersom våra produkter inte har någon verklig konkurrensfördel.

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 1/saf

Sannfinländarna anser att det är motiverat att gynna utgiftsnedskärningar när de offentliga finanserna balanseras. På kort sikt minskar utgiftsnedskärningar den ekonomiska aktiviteten, men på lång sikt är det fråga om en väg med låg risk.

Det är beklagligt att de kommande regeringarna på lagnivå redan är bundna i fråga om klimatmålen och FoUI-utgifterna. Om den valda strategin senare konstateras vara felaktig, har det gjorts så svårt att ändra på saker och ting som möjligt. Även om detta medför kontinuitet i statens verksamhet, är det ett problem i parlamentarismen att regeringarna för en lång tid lämnar en bindande ram för sina efterträdare.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande förslag till misstroendeförklaring:

Reservationens förslag till misstroendeförklaring

Riksdagen konstaterar att regeringen genom sin ekonomiska politik oansvarigt ökar statens utgifter och åtaganden. I och med att inflationen försvagat medborgarnas köpkraft har regeringen underlåtit att vidta åtgärder för att väsentligt sänka transport- och levnadskostnaderna. Samtidigt har regeringen dock bundit Finland till EU:s stimulanspaket och andra motsvarande stödprogram vars nytta går till medborgare i andra länder, men betalas av finländare. Riksdagen anser att regeringen har misslyckats med att försvara medborgarnas hållbara välfärd, inte har vidtagit åtgärder för att öka antalet produktiva arbetstimmar i samhället och försummat Finlands intressebevakning i EU.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

33. Statsunderstöd för kostnader för att etablera och utveckla välfärdsområdenas verksamhet (reservationsanslag 2 år)

Den vårdreform som regeringens genomfört försämrar de offentliga finanserna på kort och medellång sikt med många miljarder euro och fördjupar hållbarhetsgapet på lång sikt. Den massiva regionförvaltningsreformen medför oundvikliga förändringskostnader som har bedömts i underkant. Trots det har regeringen medvetet underfinansierat välfärdsområdena och därmed social- och hälsovårdstjänsterna. Problemen hopar sig de facto hos nästa regering, som blir tvungen att ta sig an utmaningarna med att få livsodugliga välfärdsområden att överleva.

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 1/saf

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt lämnar en proposition som rättar till de stora bristerna i lagen om välfärdsområdenas finansiering.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Specialfinansiering till företag

49. Retroaktiv elpriskompensation (förslagsanslag)

Det är motiverat och förnuftigt att stödja medborgarna och företagen i levnadskostnadskrisen. Regeringens bristfälliga beredning av stödformerna har dock försvårat uppnåendet av ett tillfredsställande resultat. Även om Rysslands anfallskrig inleddes i februari 2022, vaknade regeringen först under budgetmanglingen på hösten upp till att det behövs stöd. Och bara några veckor före jul upptäckte regeringen att de elstöd som man kom överens om vid förhandlingarna var otillräckliga, och med en mycket kort beredningstidtabell lade regeringen fram en proposition om elpriskompensation.

Finländarna har fått flera till och med delvis överlappande stödformer, och man har inte hunnit överväga konsekvensbedömningar eller inriktning för dem. Till följd av detta riktas stöden till höginkomsttagare, staten använder onödigt mycket pengar på stöden och det förekommer betydande tidsmässiga fördröjningar i utbetalningen av dem.

Kriget och olika logistiska chocker väntas fortsätta en lång tid framöver. Det är därför troligt att vi kommer att uppleva prischocker även inom den närmaste framtiden. Regeringen kan inte på förhand gissa vilka produkters priser som blir föremål för prischocker. Exempelvis efter den varma vintern har prisstegringen på el inte varit så stor som man tidigare befarade, och en del av de stödåtgärder som redan beslutats har visat sig vara mindre behövliga än väntat.

För att snabbt kunna reagera på prischocker måste regeringen påskynda sin reaktion genom beredning i förväg.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 1/saf

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen med tanke på kommande prischocker utarbetar en tydlig handlingsplan som bland annat innehåller uppföljning av priserna på nyttigheter som anses nödvändiga och stödåtgärder som beretts i god tid på förhand.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Miljöministeriets utgifter har ökat betydligt under valperioden. Året 2019, det sista hela året före coronakrisen och krigstiden, var slutsumman i ministeriets budget 199,3 miljoner euro. I den aktuella budgeten för innevarande år är summan redan uppe i 357 miljoner euro. Det innebär att anslagen har ökat med 80 procent under denna valperiod.

Målet bör vara att stoppa utgiftsökningen och därefter få ned utgifterna. Sveriges nya högerregering lade ner miljödepartementet. I Finland bör jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet slås samman så att till exempel bostadsfrågor kan överföras från miljöministeriet till en avdelning vid inrikesministeriet. Detta ger betydande besparingar och effektivitet.

Forststyrelsen överför över 50 skogsområden som den äger till permanent skydd. De nya skyddsbesluten är större än vad som sammanlagt föreslagits under hela regeringsperioden. Områdena i fråga har redan använts i begränsad omfattning eller inte alls för skogsbruk. Det verkar alltså som om ändringen av statusen till skyddat område inte ändrar någonting, men i praktiken blir det svårare att senare utnyttja området efter att det har fått status som skyddat område.

På grund av små regnmängder och att virkesimporten från Ryssland upphört har skogsindustrin i Finland svårigheter att få råvaror. För att klara energikrisen och stävja klimatförändringen spelar biobränslen en viktig roll.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen inleder en utredning om sammanslagning av jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om ett så omfattande skyddsbeslut är motiverat med tanke på försörjningsberedskapen och skogsindustrin och vid behov låter statusen för områdena förbli Forststyrelsens områden med begränsad användning.

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 1/saf

INKOMSTPOSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettouplåning och skuldhantering

01. Nettouplåning och skuldhantering

Nettouplåningen på omkring en miljard euro är en följd av att statens skuldräntor stigit. I Finland är löptiderna för skuldebrev ovanligt korta jämfört med jämförelseländerna, vilket utsätter Finland för högre räntor än i dessa länder.

Ränteutgifterna har till och med ökat snabbare än vad man kan sluta sig till av löptiderna för statsobligationer och behovet av refinansiering. Det beror på att staten genom derivataffärer har gjort den effektiva löptiden för statsskulden kortare än den faktiska löptiden.

Normalt är räntenivån på lån med längre löptid högre än på kort löptid, vilket innebär att räntan på en låneportfölj med kort löptid blir lägre än på en låneportfölj med lång löptid. Tyvärr har den strategi som nu valts blivit mycket dyr i dagens läge, när räntekurvan inte längre stiger betydligt och räntenivån har sjunkit.

Vid sakkunnigdebatterna har det framkommit att denna förkortning av löptiden för statens lånestock är ett nationellt politiskt beslut och att det inte finns någon skyldighet att göra det till exempel från Europeiska centralbankens eller någon annan överstatlig aktörs sida.

Sannfinländarna varnade i samband med behandlingen av budgeten för 2021 (FiUB 36/2020 rd — RP 146/2020 rd — RP 227/2020 rd) för att den globala räntenivån hade sjunkit rekordlångt särskilt i euroområdet och att det var oklart om räntorna skulle kunna sjunka betydligt från nuvarande nivå. Därför föreslog vi att den genomsnittliga löptiden för statens och andra offentliga samskaps lånestock skulle höjas till exempel genom försäljning av skuldebrev med längre löptid än normalt, således skuldebrev med en löptid på över tio år.

Nu när skadan redan delvis är skedd är det för sent att göra något åt det. Ändå är det motiverat att fundera över statens lånehanteringsstrategi på nytt, eftersom nollräntorna knappast återkommer särskilt snabbt. Det måste gå att finna en balans mellan ett mångsidigt utbud av skuldebrev, en långsiktig minimering av ränteutgifterna och en minimering av variationen i ränteutgifterna.

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation/saf

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder vilka åtgärder som bör vidtas i statens skuldhantering för att samtidigt minimera ränteutgifterna och maximera förutsägbarheten i de framtida ränteutgifterna, när antagandet är att en normalisering av räntorna från nollnivå är ett permanent fenomen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet men med ändringarna ovan,

att riksdagen godkänner de 5 uttalandena ovan och

att riksdagen godkänner misstroendeförklaringen i den allmänna motiveringen ovan.

Helsingfors 24.2.2023

Ville Vähämäki saf
Sami Savio saf
Jari Koskela saf
Toimi Kankaanniemi saf

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 2/saml

Reservation 2/saml

Allmän motivering

Utan en hållbar ekonomi skulle vi inte ha ett slagkraftigt försvar, världens bästa skola, fungerande hälsovård eller bra kollektivtrafik. Samlingspartiet är oroat över välfärdstjänsternas framtid, vårt samhälles kriställighet och den långsamma ekonomiska tillväxten. Ju längre reformerna drar ut på tiden, desto större blir behovet av att stärka de offentliga finanserna. Ju längre skuldsättningen får fortsätta, desto svagare blir finansieringsbasen för välfärdstjänsterna och desto snävare blir den ekonomiska kriställigheten. Finland behöver en förändring.

Regeringens sista tilläggsbudgetproposition är en bild av valperioden. Skuldsättningen har varit exceptionellt kraftig och utgifterna ökar beslutsbaserat med cirka en miljard euro. Olika stöd genomförs i olika riktningar - delvis också befogat. Det har inte gått att göra besparingar som motsvarar viktiga utgiftsökningar. Med stöd av undantagsklausulen godkänns utgifter utanför ramar för att regeringen inte ska behöva ta itu med den tråkiga uppgiften att pruta på något som är mindre viktigt.

Regeringen har förringat skuldsättningen och har inte förberett sig på ränterisken. Nu håller risken för skuldsättning på att realiseras. I tilläggsbudgeten stiger ränteutgifterna till 2,6 miljarder euro. Inom fem år, när den snabbt stigande räntenivån tillämpas i större utsträckning på den offentliga skulden, stiger räntekostnaderna till upp till fyra miljarder euro. Ingen sänkning av räntenivån är i sikte. Just därför borde stärkandet av de offentliga finanserna ha inletts i enlighet med sakkunnigrekommendationerna redan i början av valperioden. Ambitionen om strukturella reformer borde ha höjts under coronapandemin och på nytt under Rysslands anfallskrig. Ingenting har hänt.

Regeringen är inte kapabel att ställa utgifterna i prioritetsordning

Den kraftiga skuldsättningen i de offentliga finanserna förutsätter att utgifterna ställs i prioritetsordning. Samlingspartiet har konsekvent understött nödvändiga utgiftsökningar i kristider. De nödvändiga utgifterna för hälsosäkerheten till följd av coronaepidemin eller de säkerhetsstärkande utgifterna till följd av Rysslands anfallskrig är också nödvändiga.

Skuldsättningen inom den offentliga ekonomin äventyrar samhällets förmåga att förbereda sig inför kommande krissituationer. Den ekonomiska politiken är också säkerhetspolitik. I synnerhet under kriser och kraftig skuldsättning bör man kunna genomföra reformer som täcker de ökade utgifterna. Vid framtida kriser behövs det också ekonomiskt spelrum, och vi kan inte frånta framtida generationer all marginal.

Detsamma rekommenderades i en rapport som regeringen beställt. Mitt under coronakrisen beställde regeringen från eliten bland nationalekonomerna en finanspolitisk strategi för att ta sig ut ur coronapandemin. I arbetsgruppen ingick den enda person i Finland som tilldelats Nobelpriset i ekonomi. Mitt under den djupa osäkerheten rekommenderade arbetsgruppen utöver en stimulerande finanspolitik kraftiga strukturella reformer för att minska skuldsättningen. Det rekomen-

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 2/saml

derades att åtgärder inleds redan under denna valperiod. Trots det är regeringens skuldarv tungt och det ökar med nästan två miljarder euro per år till följd av de nettobeslut som regeringen fattat om inkomsterna och utgifterna.

Statsministerpartiet SDP har i sitt finanspolitiska program föreslagit besparingar på 400 miljoner euro i fråga om offentlig upphandling samt rese- och lokalkostnader. Partiet har knappast låtit bli att lägga fram sina förslag redan under budgetprocessen, eftersom oron för skuldsättningen är delad. Samlingspartiet stöder SDP:s förslag om utgiftsbesparingar som motvikt till de växande utgifterna. Skuldsättningen måste brytas.

Terapigarantin överläts på framtida regeringar

Samlingspartiet är oroat över de ungas välbefinnande och anslagen för utbildning. Samlingspartiet har i sina alternativa budgetar konsekvent föreslagit att kvalitets- och jämställdhetsfinansieringen ska permanentas. Samlingspartiet har lyckats prioritera utgifterna så att upplåningen minskar och man kan satsa på viktiga saker. Regeringen har i tilläggsbudgeten kommit in på Samlingspartiets linje och stärkt kvalitets- och jämställdhetsfinansieringen.

Köerna till mentalvårdstjänster är ohållbara och bidrar till ökad ojämlikhet. I och med coronan har behovet av mentalvårdstjänster ökat ytterligare, såväl hos barn som hos vuxna. Inom social- och hälsovården på basnivå existerar det inte lika tillgång till adekvat hjälp vid psykiska problem.

Samlingspartiet understöder medborgarinitiativet Terapigaranti för en lagändring som ger snabbare tillgång till terapeutisk psykoterapi eller annan psykosocial vård. Terapigarantin skulle bygga upp en effektiv mentalvård på basnivå, vilket i nuläget saknas i Finland. Enligt de mentalvårdsorganisationer som ligger bakom medborgarinitiativet kan sysselsättningseffekten genom tidig behandling bidra till att upp till 7 500 finländare som omfattas av sociala förmåner i stället inträder i arbetslivet. Det motsvarar 30 000 nya sysselsatta under regeringsperioden.

Vård av den psykiska hälsan i rätt tid och terapigarantin är delar av den hållbara eftervården efter coronakrisen och de stärker också sysselsättningen. Samlingspartiet har i en alternativ budget föreslagit finansiella resurser för genomförandet av terapigarantin.

Insikterna om problemen inom jordbruket väcktes för sent och lösningarna är för anspråkslösa

I tilläggsbudgeten anvisas 90 miljoner euro för stödjande av jordbruket. Samlingspartiet föreslog redan i den alternativa budgeten att anslag av motsvarande storleksklass som i propositionen snabbt ska riktas till den akuta kostnadskrisen inom jordbruket. Samlingspartiet är oroat över vilka konsekvenser den snabba ökningen av priserna på gödselmedel och bränslen har för försörjningsberedskapen inom livsmedelsproduktionen.

Regeringen lindrar bara de strukturella problemen i jordbruksproduktionen med ett nytt skuldfinansierat paket i stället för att söka långsiktiga lösningar. Företag i livsmedelsproduktionens värdekedja vill inte ständigt sväva i ovisshet eller vara beroende av statligt stöd. Nästa regering mås-

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 2/saml

te se över både stöd- och regleringspolitiken för att säkerställa en lönsam och hållbar matproduktion som tryggar försörjningsberedskapen.

Välfärdsområdenas finansiering riktas inte till avveckling av vårdköerna

Under moment 28.89.33 föreslås ett anslag på 350 miljoner euro som riktas till välfärdsområdena i form av projektunderstöd. Enligt en utredning från ministerierna i samband med utskottsbehandlingen grundar sig anslagsbehovet inte på det exakta behov som välfärdsområdena uppgett, utan förhandlingarna om ett tilläggsbehov av anslag inleds först efter det att tilläggsbudgeten har godkänts.

Med tanke på en förstklassig och kostnadseffektiv vård och den offentliga ekonomin är det nödvändigt att välfärdsområdena får en lyckad start. Samtidigt som resurser anvisas för att skapa nya system och avveckla vårdköerna bör välfärdsområdena samtidigt ges tydliga incitament att förbättra kostnadseffektiviteten.

Samlingspartiet noterar att varken utfrågningen i utskottet eller de utlåtanden som lämnats till utskottet har gett en klar bild av situationen i fråga om vård- och serviceskulden. Särskilt bedömningarna av primärvården är mycket generella. Vid utfrågningen har det också förblivit oklart vad som ligger till grund för det omedelbara behovet av att öka anslaget.

Samlingspartiet anser att uppgifterna om vård- och serviceskulden och välfärdsområdenas behov borde ha preciserats innan tilläggsanslag beviljades. Dessutom är det oroväckande att anslaget inte direkt kan användas för att avveckla vård- och serviceskulden. Anslaget till välfärdsområdena kan endast indirekt inverka på omsorgs- och serviceskulden och avvecklingen av köerna.

Regeringen har önskat att det när det anvisas ett separat anslag för inledande av verksamheten är möjligt att av den generella statliga finansieringen inom varje välfärdsområde rikta finansiering till avveckling av vård- och serviceskulden. Då finns det dock en risk för att tilläggsfinansieringen faktisk inte används för att förbättra tillgången till tjänster.

En flaskhals i avvecklingen av vård- och serviceskulden har också varit tillgången på personal. Vid utskottets utfrågningar har det inte framkommit någon klar bild av i vilken utsträckning en ökning av finansieringen hjälper områdena att förbättra tillgången till vård och tjänster, om det dock inte finns tillräckligt med personal.

Samlingspartiet riktar anslagen effektivt till investeringar som förbättrar kostnadseffektiviteten och avvecklingen av vårdköerna till exempel genom att utnyttja FPA-ersättningen. Samlingspartiet anser att det är ett enormt misstag av regeringen att sänka ersättningarna i ett läge där vårdköerna är rekordlånga och den offentliga hälso- och sjukvården redan är hårt belastad. FPA-ersättningar är ett effektivt sätt att rikta finansiering till tillgången till vård och till att underlätta belastningen inom den offentliga sektorn. Tjänsteproducenternas arbete inom den privata och den tredje sektorn bör utnyttjas i en situation där den offentliga hälso- och sjukvården är överbelastad och personalbristen är enorm.

Vi föreslår

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 2/saml

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en tilläggsbudgetproposition där de sparåtgärder i fråga om lokal- och resekostnader samt upphandlingar som SDP föreslår genomförs.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar propositioner om hur den prioriterar utgifterna och inom budgetramarna täcker de anslag som ska finansieras inom ramen.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen separat publicerar en exakt och detaljerad redogörelse för de utgifter som med stöd av undantagsklausulen överförs utanför ramarna, för att man offentligt ska kunna bedöma om de uppfyller nödvändighetskriteriet för den förändrade säkerhetssituationen.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om reformering av systemet med jordbruksstöd, genom vilket försörjningsberedskapen i fråga om livsmedel säkerställs och effektivitet och förnyelse prioriteras.

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen riktar en del av välfärdsområdenas finansiella resurser till att återta nedskärningarna i FPA-ersättningarna.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder och förelägger riksdagen en proposition med förslag till terapigaranti för att säkerställa tillgången till psykoterapi eller annan effektiv psykosocial vård inom en månad från det att vårdbehovet upptäcktes inom primärvården.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder ett åtgärdsprogram tillsammans med olika aktörer för att avveckla vårdköerna.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att främja sysselsättningen och företagandet och för att stärka arbetets lönsamhet.

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 2/saml

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att genomföra en ändring av rutinerna för och utvecklingsåtgärderna inom intensivvården för barn så att tillgången till intensivvård för barn kan tryggas.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 9 uttalandena.

Helsingfors 24.2.2023

Timo Heinonen saml
Janne Sankelo saml
Matias Marttinen saml
Sari Multala saml

Betänkande FiUB 46/2022 rd Reservation 3/kd

Reservation 3/kd

Allmän motivering

Regeringen föreslår i sin sista tilläggsbudget att anslagen ökas med 2,1 miljarder euro. I motsats till vad som sägs i andra stycket i den allmänna motiveringen i betänkandet hänför sig den största utgiftsökningen i tilläggsbudgeten till statens skuldförvaltning, som ökas med 1 073 miljoner euro. Ökningen baserar sig på antagandet att räntenivån på kort och lång sikt stannar på 2,9 procent. Som det konstateras i betänkandet kommer ränteutgifterna för statsskulden med denna räntenivå att vara uppe i cirka 2 586 miljoner 2023.

De största utgiftsökningarna föreslås för stärkande av finansieringen av välfärdsområdena (500 miljoner euro), för täckande av kostnaderna för den temporära retroaktiva elpriskompensationen till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde (388 miljoner euro) samt för betalning av temporära kostnadsstöd för jordbruket och vattenbruket (96 miljoner euro).

Finansieringsmodellen för välfärdsområdena är fortfarande oavgjord

Välfärdsområdenas framtid belastas av den samtidiga fyrdubbla utmaningen i form av ökande behov av omsorg, den allt stramare budgeten med minskande arbetskraft och den skärpta lagstiftningen. Vårdbranschen behöver betydligt mer arbetskraft från åldersklasser som minskar och tyvärr mår allt sämre, om regeringens vårdardimensionering och andra löften ska fullföljas. Utmaningen är enorm. Det är oundvikligt att tiden i arbetslivet måste förlängas.

Vi kristdemokrater välkomnar tilläggsfinansieringen av välfärdsområdena och kostnadsstöden för jordbruket, men påminner om att regeringen fortfarande inte fattat beslut om finansieringsmodellen för välfärdsområdena. Social- och hälsovårdsreformen har gått vidare enligt en modell där det inrättades för många välfärdsområden och en del av dem redan i starten saknade ekonomisk livskraft. Dragkampen mellan kommunerna och välfärdsområdena har lett till suboptimering till exempel i användningen av fastigheter. Även i dessa avseenden har de svåra besluten överlåtits på de kommande regeringarna.

Regeringen har dessutom försvårat avvecklingen av vårdköerna bland annat genom att skära ner FPA-ersättningarna för privata läkarbesök. Med tanke på den akuta vårdarbristen är det mycket osäkert om det från och med den 1 september 2023 är realistiskt att skärpa vårdgarantin för primärvården, i synnerhet om den privata hälso- och sjukvården inte hjälper till.

Till exempel genom att använda servicesedlar kan den privata sektorns resurser utnyttjas vid genomförandet av vårdgarantin. Företagen i vårdbranschen behöver klara utsikter för vilken modell som kommer att användas när deras tjänster anlitas.

Som det står i betänkandet är det bland annat viktigt att datasystemen i välfärdsområdena blir fungerande helheter som stöder och främjar ordnandet av tjänsterna. Vi konstaterar att det vid beredningen av informationssystemen för social- och hälsovården ursprungligen hade behövts mer nationell styrning till exempel i form av nationella informationsstandarder. Arbetet inleds först nu

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 3/kd

när välfärdsområdena redan har inlett sin verksamhet och har skaffat informationssystem utan att säkerställa kompatibiliteten på nationell nivå.

Finansieringen av social- och hälsovården är inte öronmärkt, det vill säga välfärdsområdena måste inom ramen för de knappa anslagen balansera sin budget för att ordna lagstadgade tjänster. Förmåner enligt prövning, såsom stöd för närståendevård, finns i välfärdsområdena först på nedskärningslistan, trots att närståendevården ofta är en mycket kostnadseffektiv form av omsorg.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen en utredning om välfärdsområdenas finansieringsläge och dess utveckling under de följande fem åren samt presenterar alternativ för att avhjälpa välfärdsområdenas finansieringsunderskott.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utarbetar en plan och en proposition om hur skärpningen av vårdardimensioneringen och vårdgarantin i praktiken ska genomföras inom välfärdsområdena.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål vidtar åtgärder för att skapa gemensamma nationella informationsstandarder för informationssystemen inom social- och hälsovården.

Elpriskompensationen utformades slarvigt

För att täcka kostnaderna för den temporära elpriskompensation som regeringen berett har det reserverats 388 miljoner euro. Summan är betydande. Stödet bereddes slarvigt och har fått mycket kritik. Fördelningen är problematisk, särskilt på grund av att hushållets inkomster inte har kunnat beaktas i kriterierna. En betydande del av stödet går till den rikaste delen av befolkningen och är inte något incitament att spara el.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 3/kd

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen en utredning om hur och på vilka grunder den temporära elpriskompensationen har utarbetats och vad man har kunnat lära sig av detta.

För sena reaktioner på krisen inom jordbruket

Paketet med kostnadsstöd för det inhemska jordbruket har i tilläggsbudgetpropositionen krympt till 98 miljoner euro. Summan är mycket blygsam i förhållande till behovet och kommer hopplöst sent med tanke på att den akuta kostnadskrisen inom jordbruket började redan före kriget i Ukraina och har förvärrats mycket under det senaste året. Det är onödigt att förvänta sig exempelvis investeringar i klimatåtgärder från gårdar och trötta odlare som befinner sig på gränsen till konkurs.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen en utredning om de åtgärder som kostnadskrisen inom jordbruket förutsätter.

Skuldsättningen inom de offentliga finanserna har lämnats utan åtgärder

Tilläggsbudgeten blir den sista för regeringen Marin och det hade varit regeringens sista möjlighet att vidta åtgärder för att stoppa skuldsättningsutvecklingen inom de offentliga finanserna och vända riktningen mot mer hållbara offentliga finanser. Utan korrigeringar kommer den offentliga skuldkvoten att vara uppe i över 100 procent 2040. Dessutom behövs det marginal också för framtida kriser.

Regeringens sista tilläggsbudgetproposition innehåller dock inga åtgärder som stärker de offentliga finanserna. Hela ansvaret för uppgiften ligger nu på nästa regering/kommande regeringar.

Jag föreslår

att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utarbetar en plan för att stärka de offentliga finanserna inom alla förvaltningsområden.

Förslag

Jag föreslår

Betänkande FiUB 46/2022 rd
Reservation 3/kd

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2023 enligt betänkandet och
att riksdagen godkänner de ovan föreslagna 6 uttalandena.

Helsingfors 24.2.2023

Sari Essayah kd